

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 26 avgusta. godine
Ref. Br.:RK 1422/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI160/18

Podnosilac

Interpress R. Company

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 163/2018 od 4. maja 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela kompanija Interpress R. Company (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa Valon Hasani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [Rev. br. 163/2018] Vrhovnog suda od 4. maja 2018. godine u vezi sa rešenjem [Ac. br. 4821/16] Apelacionog suda od 28. avgusta 2017. godine i rešenjem [C. br. 1395/13] Osnovnog suda u Prištini od 20. januara 2016. godine.
3. Rešenje Vrhovnog suda je podnosiocu zahteva uručeno 3. jula 2018. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su navodno kompaniji podnosiocu zahteva povređena prava zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] i stavu 4 člana 21. [Opšta načela] Ustava, članovima 47. i 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 17. oktobra 2018. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 23. oktobra 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban.
8. Dana 7. novembra 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.
9. Dana 23. jula 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je u svojstvu tužioca, dana 26. oktobra 2001. godine, tadašnjem Opštinskom sudu u Prištini, podneo tužbu protiv tužene Republike Srbije, radi naknade štete, a 27. oktobra 2008. godine je precizirao tužbu, kojom je tražio da mu tužena na ime naknade štete isplati iznos od 21.131.500 američkih dolara kao protivvrednost za štetu pričinjenu paljenjem i 250.000 američkih dolara na ime izgubljene zarade za svaku godinu počev od 24. marta 1999. godine. Podnosilac zahteva je tražio da mu se svi troškovi isplate u roku

od 15 dana od dana prijema te presude sa zakonskom kamatom, kao i troškovi postupka.

11. Dana 20. januara 2016. godine, Osnovni sud u Prištini (rešenje br. 1395/13) je odbacio kao nedozvoljenu tužbu kompanije koja je podnela zahtev podnetu protiv tužene strane, Republike Srbije. Osnovni sud se oglasio nenadležnim za suđenje u predmetu, uz obrazloženje da je: *“načelo međunarodnog prava za rešavanje sporova stranih državljana koji uživaju pravo imuniteta i za rešavanje sporova sa stranim državama kao i međunarodnim organizacijama urede međunarodna pravila i da domaći sudovi mogu da sude ove sporove samo u slučajevima kada nadležnost zemlje sa međunarodnim elementom je decidivno propisan zakonom ili nekim međunarodnim ugovorom, ili u slučajevima kada su tuženi – strani državljani, strane države ili međunarodne organizacije dali njihov pristanak da mogu da budu tužena stranka u domaćem sudu”*.
12. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu, navodeći bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i povredu materijalnog prava, sa predlogom da se pobijano rešenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.
13. Dana 28. avgusta 2017. godine, Apelacioni sud (rešenje Ac. br. 4821/16), odbio je kao neosnovanu žalbu kompanije koja je podnela zahtev i potvrdio pobijano rešenje Osnovnog suda. Apelacioni sud je uvažio odluku Osnovnog suda smatrajući da je ista pravilna i zakonita. Apelacioni sud je dalje dodao: (i) da se tužena strana, Republika Srbija ne može tužiti pred sudovima Republike Kosovo, i (ii) da trenutno nema zaključenog međunarodnog ugovora koji utvrđuje nadležnost domaćih sudova za suđenje u ovoj vrsti sporova.
14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se revizija uvaži kao osnovana, a pobijano rešenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Podnosilac zahteva se takođe pozvao i na član 8.2 Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova (u daljem tekstu: Ahtisarijev plan), navodeći da predmetna odredba obavezuje Republiku Kosovo da preuzme *“obavezu naknade štete prouzrokovane njenim građanima od strane Republike Srbije tokom vojnog sukoba 1999. godine”*.
15. Dana 4. maja 2018. godine, Vrhovni sud (rešenje Rev. br. 163/2018) je odbio kao neosnovanu reviziju kompanije podnosioca izjavljenu protiv rešenja Apelacionog suda AC. br. 4821/2016 od 28. avgusta 2017. godine. Vrhovni sud je uvažio odluke nižestepenih sudova ceneći da su iste pravilne i zakonite.
16. Što se tiče nadležnosti sudova za suđenje u predmetu podnosioca zahteva, relevantni deo rešenja Vrhovnog suda utvrđuje: *“U jednom takvom činjeničnom stanju, Vrhovni sud Kosova je ocenio da su sudovi nižih instanci na pravilan način primenili odredbu člana 18.3 ZPP-a, kojom je propisano da kada sud tokom procesuiranja stvari konstatuje da za rešenje spora nije nadležan sud nego neki drugi državni organ, proglasiće se nekompetentnom, proglasiće*

nevažecim sve izvršene proceduralne postupke i odbacuje tužbu koja joj je podneta. Ali sud neće tako postupiti ukoliko nadležnost suda naše zemlje zavisi od saglasnosti optuženog a optuženi je dao svoju saglasnost. Tako da, sudovi nižih instanci su ustanovili da stvar podnošenja tužbe ne spada u nadležnost nekog domaćeg suda. Ovaj pravni stav prvostepenog suda i onog drugostepenog je prihvatljiv iz činjenice da u konkretnom slučaju, dolaze do izražaja norme sukoba zakona, po kojima se zasniva nadležnost nekog suda neke druge zemlje, i na osnovu odredbe člana 28.2 ZPP-a, kada je reč o sporovima sa stranim elementom, domaći sud je nadležan samo ako ova međunarodna nadležnost proizilazi izričito iz nekog međunarodnog sporazuma ili iz samog Zakona”.

17. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o obavezama koje proističu iz odredbe člana 8.2 Ahtisarijevog plana za Republiku Kosovo, Vrhovni sud je objasnio: *“[...] iz gore navedenih razloga i ne stoje navodi revizije da je rešenje prvostepenog suda i onog drugostepenog u suprotnosti sa materijalnim pravom, odnosno sa načelom opšte sukcesije zato što prilikom nezavisnosti Kosova, od strane Skupštine Republike Kosovo, jasno su uzete nad sobom sva prava i obaveze koje su stvorene od ondašnje srpske vlasti, onako kako je propisano članom 8.2 Ahtisarijevog Paketa. Vrhovni sud ocenjuje da se u reviziji vrši pogrešno tumačenje ove stvari, odnosno člana 8.2 Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova od 26. marta 2007. godine (Ahtisarijev Paket), ovo jer po ovoj odredbi, Republika Kosovo nije primila nad sobom obavezu naknade štete prouzrokovane njenim građanima od strane Republike Kosovo tokom vojnog sukoba 1999. godine“.*

Navodi kompanije podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da rešenje [Rev. br. 163/2018] Vrhovnog suda od 4. maja 2018. godine u vezi sa rešenjem [Ac. br. 4821/16] Apelacionog suda od 28. avgusta 2017. godine i rešenjem [C. br. 1395/13] Osnovnog suda u Prištini od 20. januara 2016. godine krši njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
19. Podnosilac zahteva navodi: *“... u konkretnom slučaju Republika Srbija ne uživa imunitet u sudskim postupcima koji se odvijaju u sudovima Republike Kosovo zato što: (a) nema nijednog međunarodnog sporazuma koji obavezuje Republiku Kosovo da pruži imunitet Republici Srbiji u sudskim postupcima koji se odvijaju protiv ove zadnje u sudovima Republike Kosovo; (b) međunarodno običajno pravo, ne obavezuje državu Republiku Kosovo da pruži imunitet Republici Srbiji u postupcima koji se odvijaju protiv ove zadnje u sudovima Republike Kosovo; (c) Republika Srbija nijednom se nije pozvala na imunitet prema postupcima koji se odvijaju u sudovima Republike Kosovo”.*
20. Podnosilac zahteva takođe navodi: *“Postupak u konkretnom slučaju je odugovlačen jer je tužba podneta sudu u 2001. godini, dok se tek 2018. godine konačno odlučilo od strane redovnih sudova da ovi zadnji nisu nadležni da bi razmotrili ovaj predmet. Za odlučivanje o jednoj postupачnoj stvari je redovnim sudovima trebalo 17 godina. Bez sumnje da je ovaj postupak u*

suprotnosti sa članom 6 EKLJP kao i sa članom 31 Ustava Republike Kosovo jer u ovom suđenju nije odlučeno unutar razložnog roka”.

21. Podnosilac zahteva traži od Suda da se zahtev proglašeni prihvatljivim i da se rešenje Vrhovnog suda proglašeni nevažećim, kao i da “obaveže ovog zadnjeg da ponovo razmotri reviziju izvestilačke strane”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom, propisane Zakonom i dalje precizirane Poslovníkom.
23. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

24. Sud u nastavku takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što je propisano Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47 [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđaju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48. [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49. [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

25. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Rev. br. 163/2018] Vrhovnog suda od 4. maja 2018. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.
26. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti precizirane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika određuje uslove na osnovu kojih Sud može razmatrati zahtev, uključujući i uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 (2) precizira:
“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.
27. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i sudsku zaštitu prava zagarantovanih članovima 31. i 54. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
28. Prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva, Sud naglašava da su suštinske tvrdnje koje se odnose na navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, detaljno protumačene sudskom praksom ESLJP-a, u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom. Shodno tome, pri tumačenju tvrdnji o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud će se pozivati na sudsku praksu ESLJP-a.
29. Sud naglašava da se sudska praksa ESLJP-a, a takođe i njegova sudska praksa, rukovode načelom da se pravičnost postupka ocenjuje na osnovu postupka kao celine (vidi presudu ESLJP-a od 6. decembra 1988. godine, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, br. 10590/83, stav 68, vidi, takođe, slučaj Suda KI104/16, podnosilac zahteva: *Miodrag Pavić*, presuda od 4. avgusta 2017. godine, stav 38, i slučaj KI143/16, podnosilac zahteva: *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine, stav 31).
30. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su sudovi Republike Kosovo nadležni da sude u njegovom slučaju jer ne postoji neka norma međunarodnog prava, bilo da je utvrđena nekim međunarodnim sporazumom ili međunarodnim običajnim pravom, koja obavezuje sudove Republike Kosovo da daju imunitet srpskoj državi, tim pre što se ova poslednje spomenuta *“nijednom [...] nije pozvala na imunitet prema postupcima koji se odvijaju u sudovima Republike Kosovo”.*
31. Podnosilac zahteva takođe navodi da su postupci sprovedeni pred redovnim sudovima preterano dugo trajali u suprotnosti sa standardima utvrđenim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
32. Sud primećuje da je Vrhovni sud odgovorio na glavne navode podnosioca zahteva tako što je: (i) objasnio razloge “nenadležnosti” redovnih sudova; (ii)

protumačio relevantne zakonske odredbe koje regulišu pitanja sa međunarodnim elementima, i (iii) izneo obrazloženje o tome zašto je odredba člana 8.2 Ahtisarijevog plana pogrešno protumačena od strane podnosioca zahteva.

33. U tom smislu, Sud se poziva na relevantni deo odluke Vrhovnog suda, koji utvrđuje: *“U jednom takvom činjeničnom stanju, Vrhovni sud Kosova je ocenio da su sudovi nižih instanci na pravilan način primenili odredbu člana 18.3 ZPP-a, kojom je propisano da kada sud tokom procesuiranja stvari konstatuje da za rešenje spora nije nadležan sud nego neki drugi državni organ, proglasiće se nekompetentnom, proglasiće nevažećim sve izvršene proceduralne postupke i odbacuje tužbu koja joj je podneta. Ali sud neće tako postupiti ukoliko nadležnost suda naše zemlje zavisi od saglasnosti optuženog a optuženi je dao svoju saglasnost. Tako da, sudovi nižih instanci su ustanovili da stvar podnošenja tužbe ne spada u nadležnost nekog domaćeg suda. Ovaj pravni stav prvostepenog suda i onog drugostepenog je prihvatljiv iz činjenice da u konkretnom slučaju, dolaze do izražaja norme sukoba zakona, po kojima se zasniva nadležnost nekog suda neke druge zemlje, i na osnovu odredbe člana 28.2 ZPP-a, kada je reč o sporovima sa stranim elementom, domaći sud je nadležan samo ako ova međunarodna nadležnost proizilazi izričito iz nekog međunarodnog sporazuma ili iz samog Zakona [...] iz gore navedenih razloga i ne stoje navodi revizije da je rešenje prvostepenog suda i onog drugostepenog u suprotnosti sa materijalnim pravom, odnosno sa načelom opšte sukcesije zato što prilikom nezavisnosti Kosova, od strane Skupštine Republike Kosovo, jasno su uzete nad sobom sva prava i obaveze koje su stvorene od ondašnje srpske vlasti, onako kako je propisano članom 8.2 Ahtisarijevog Paketa. Vrhovni sud ocenjuje da se u reviziji vrši pogrešno tumačenje ove stvari, odnosno člana 8.2 Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova od 26. marta 2007. godine (Ahtisarijev Paket), ovo jer po ovoj odredbi, Republika Kosovo nije primila nad sobom obavezu naknade štete prouzrokovane njenim građanima od strane Republike Kosovo tokom vojnog sukoba 1999. godine”.*
34. Na osnovu napred navedenog, Sud primećuje da je podnosiocu zahteva omogućeno sprovođenje postupka na osnovu načela kontradiktornosti; da je imao mogućnosti da tokom različitih faza postupka predstavi argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj; da su svi argumenti, gledano objektivno, koji su bili relevantni za rešavanje njegovog slučaja, pravilno saslušani i razmotreni od strane sudova; da su činjenični i zakonski razlozi protiv osporenih odluka detaljno razmotreni; i da su, u skladu sa okolnostima slučaja, postupci, gledano u celini, bili pravični (vidi, između ostalog, slučaj Suda br. KI118/17, podnosilac zahteva: *Sani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. februara 2018. godine, stav 35, takođe, vidi, *mutatis mutandis*, slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29).
35. U tom smislu, Sud naglašava da nije njegov zadatak da se bavi greškama u zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može oceniti zakon koji je doveo dotle da redovni sud usvoji jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud *“četvrtog stepena”*, što bi imalo za rezultat prekoračenje

granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj *García Ruiz protiv Španije*, ESLJP, br. 30544/96, od 21. januara 1999. godine, stav 28, i vidi, takođe, slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

36. Što se tiče obaveza Republike Kosovo u vezi sa štetom koju je prčinila srpska država, Sud naglašava i svoju sudsku praksu izgrađenu na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u kojoj je istaknuto da postoje proceduralne prepreke koje nameće načelo suverenog imuniteta države – kao jedno od osnovnih načela međunarodnog javnog prava – u odnosu na sudske postupke koji se mogu voditi protiv jedne države pred domaćim sudovima druge države (vidi spojene slučajeve Ustavnog suda KI96/18, KI97/18, KI98/18, KI99/18, KI100/18, KI101/18, KI102/18, KI103/18, KI104/18, KI105/18, KI106/18, KI107/18, KI116/18, KI117/18, KI119/18 i KI125/18, rešenje o neprihvatljivosti od 30. januara 2019. godine, stavovi 58 i 59, vidi, *mutatis mutandis*, i slučajeve ESLJP-a *Jones i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavke br. 34356/06 i 40528/06, presuda od 14. januara 2014. godine i *Al-Adsani protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 35763/97, presuda od 21. novembra 2001. godine).
37. Pored toga, u slučaju *Al-Adsani protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, ESLJP je argumentovao sledeće: “Pravo na pristup sudu može biti predmet ograničenja, ako ono ne pripada suštini prava. Takva ograničenja treba da slede legitiman cilj i da su proporcionalna. Priznanje suverenog imuniteta države u građanskim postupcima sledi legitimni cilj poštovanja međunarodnog prava [...]. Što se tiče proporcionalnosti, koliko je to moguće, Konvencija treba da se tumači u skladu sa drugim pravilima međunarodnog prava, uključujući i ona koja se odnose na imunitet država. Dakle, mere preduzete od države koje odražavaju opšta pravila međunarodnog prava o imunitetu država, u načelu, ne mogu da se posmatraju kao neproporcionalno ograničenje prava na pristup sudu”. Takav stav po pitanju tenzije između načela suverenog imuniteta država i prava na pristup pravosuđu (sudu) naglasio je i Međunarodni sud pravde (vidi, na primer, slučaj *Nemačka protiv Italije; intervencija Grčke*, presuda od 3. februara 2012. godine, i vidi, *ibidem*, spojene slučajeve Ustavnog suda, stavovi 58-59).
38. Sud dalje primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom postupka pred redovnim sudovima. Međutim, nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21, i vidi, takođe, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva: *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).
39. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o tome da je proces preterano dugo trajao, Sud primećuje da u zahtevu ne postoji ništa što ukazuje na to da je podnosilac zahteva pokrenuo ovo pitanje u toku redovnog postupka. Ovo pitanje je po prvi put pokrenuto pred Ustavnim sudom. Međutim, Sud, u skladu

sa načelom supsidijarnosti, ne može da oceni ovo pitanje koje prethodno nije pokrenuto i ocenjeno od strane redovnih sudova (vidi, Ustavni sud Republike Kosovo, slučaj br. KI89/15, podnosilac zahteva: *Fatmir Koci*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. marta 2016. godine, stav 35).

40. Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnje da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni i da su osporenim odlukom povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom i EKLJP (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, predstavka br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
41. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i mora se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 47 i 48 Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika o radu, dana 23. jula 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi